

Vše, co jsem v životě potřeboval vědět, mi pověděla má žena

Věnováno mé ženě, protože bůh ví, co by ze mě bylo nebýt jejího vlivu.

Když si chce žena povídat

Komunikativnost žen je v mužské populaci všeobecně známa. Odborníci říkají, že pokud si žena nepoví denně svých 10 000 slov, tak s ní nic není, protože má pocit něčeho nedokončeného. A ženy jen velmi nerady nechávají něco nedokončené. Do toho přijde muž z práce se svou potřebou pouze 3 000 vyřčených slov. Většinu slov už vyplýval v pracovní době, často ne zrovna příjemným způsobem. Je unaven, rád, že už je konečně doma a nemusí se do dalšího rána svými problémy zabývat. Otevře si pivo z ledničky, pustí televizi a zalehne na gauč. Konečně teplo a kouzlo domova. Jenomže žena se na jeho příchod tak těšila. Má už nakoupeno, nákup v ledničce a na stole uvařené dvě vonící kávy. „Miláčku, vypiješ si se mnou kávu, že? Koupila jsem k ní vanilkové věnečky, které máš tak rád.“ V tu chvíli nezbývá nic jiného, než vypnout zvuk televize, zazátkovat pivo a jít mlsat vanilkové věnečky. „Představ si, co se mi dneska stalo.....“, vodopád slov líčí tu banální, tu vážné životní situace vlastní i známých. Muž většinou mlčky naslouchá expresivnímu vyprávění své drahé polovičky, občas pokývne, snaží se udržet oční kontakt, či utrousí účastné „Hmm“. Možná se i trochu zamyslí a nechá plynout své myšlenky, z čehož ho obvykle vytrhne naléhavé „Tak řekni, co si o tom myslíš?“ Periferní paměť dáte dohromady hlavní fakta příběhu. Nezkoušejte však příhodu analyzovat, hledat osudová místa a vynášet své soudy. Věta „Kdybys neměla tak mělkou kabelku s rozbitým uzávěrem a nenosila ji tak ledabyle přes rameno, tak bys tu platební kartu asi neztratila“ je to vůbec nejhorší, co v tu chvíli můžete říct. Fráze „tak co si o tom myslíš?“ není žádostí o žádnou radu nebo názor. Je to zoufalé volání o podporu, o účast. Žena čeká, že ji vezmete zlehka kolem ramen, políbíte na čelo a řeknete něco jako „Měla jsi dneska strašlivou smůlu, ale nic si z toho miláčku nedělej, pamatuješ, jak mi před pěti lety ukradli řidičák? To nic, hlavně, že ti to v té nové halence tak moc sluší“. V té době se vám patrně hlavou honí myšlenky, kde máte poznamenané číslo na zablokování karty, protože na účtu je přes padesát tisíc korun a jestli už není pozdě. Ale místo otázky „A v kolik hodin jsi ji vlastně ztratila?“ byste ještě měli svést povzbuzující chápavý úsměv a vykoktat něco jako „když budeš potřebovat, půjčím ti miláčku zítra svoji kartu“.

Ne vždy je to naštěstí tak dramatické, ale to neznamená, že můžete poslouchat ženino vyprávění jen jako epický popisný román nebo literaturu faktu. Jde vždy a především o lyriku a emoce. Pocity, to je to, co ovládá ženin život. A fakta? No to jsou nějaké ty patníky, které ho jen lemují! Neposlouchejte slova, ale ptejte se, co je za nimi a jak jsou vyřčena. Pokud se po čase dočkáte ženina rozladěného „a proč na to nic neříkáš?“, tak vezte, že si vedete špatně. Máte někdy pocit, že ženy moc mluví? Ne, ony mluví přesně tolik, kolik potřebují. Muži si své problémy promlčí a ženy vypovídají.

Jestli se domníváte, že žena si vás vzala jako ekonomický pilíř rodiny, tak jste na omylu. Vzala si vás především proto, aby si měla s kým povídat.

Pro klid jídelního stolu

Láska prochází žaludkem, obrazně i doslova. Muž dobré jídlo miluje a očekává ho asi tak jako žena něžnou předehru před milováním. Většina žen dovede ukojit i tuto mužovu potřebu. Přiznejme si tu vlnu endorfinů, která se v nás zmáhá, když se na stůl nese vonící pečínka s oblohou, svíčková nebo jak se ta naše oblíbená jídla jmenují. Chuťové buňky bouří, polykáme víc, než Pavlovův pes a jedinou naší snahou je se do té nádhery co nejrychleji

zakousnout. Spěšné „Dobrou chuť“ a pak se do té dobroty pustíme se zápalem bezdomovce na charitativní vánoční večeři. Žena se chvíli s potěšením dívá jak nám chutná, ale když během druhé minuty zeje půlka talíře prázdnotou, její láskyplný pohled se zvolna mění v znepokojivý tázavý, až se konečně neudrží a řekne „Přece to do sebe jen tak nenaházíš jako v závodce, vychutnej si to pořádně“. Odpovědí „No, nemůžu si pomoci, když je to tak dobrý“ situaci zachráníte jen částečně. V té době si totiž v duchu říká „Tak já se mu s tím hodinu a půl s láskou pipám a on to jen tak za pár minut splivne“. Ideální manžel totiž po několika spěšných soustech odloží jídelní náčiní, láskyplně se podívá na svou milující ženu a v několika rozvinutých souvětích srozumitelně sdělí, jak fantastickou krmi mu jeho drahá polovička připravila. Věťmi „Něco tak fantastického jsem ještě nejedl“ nebo „Zase se ti miláčku podařila pohádková pochoutka“ můžete situaci zachránit. Nemáte-li zcela čisté svědomí nebo jste zapomněl vyluxovat, pak to může spravit už jen „Tak takovou dobrotu jsem nejedl ani u maminky“. Konec konců vžijte se do její situace. Je to, jako kdybyste celý víkend v potu tváře malovali byt a žena po návratu od maminky poznamenala „Jéje, my máme vymalováno. Ale ten hrozný zelený odstín se přece nehodí k závěsům“. Jsou totiž ženy, pro které kuchyně není svatyně, vařením plní jen svou genetickou povinnost a dovedou si představit tučet lepších způsobů jak trávit čas. Pozorovali jste někdy svou ženu při vaření? Doporučuji si někdy sednout opodál a jen se dívat. Ženy jsou totiž při vaření nesmírně činorodé. Zatímco muž dělá vždy jen jedno jídlo najednou a teprve po jeho dokončení přejde na přílohu či další, žena si klidně a naprosto nepochopitelně najednou rozdělá polévku, těsto na knedlíky, v troubě peče pečeni a dodělává salát s dresinkem. A nějakým zázrakem to vše dokončí. Jako by se ženy uměly nějakým kouzlem zmnožit v prostoru a čase a jsou ve stejné chvíli matkami, kuchařkami, uklízečkami, pradlenami, vychovatelkami a jak sami říkají, když už je toho i na ně moc, také služkami a otrokyněmi. Co se týká ocenění jídla, moje žena zavedla celkem rozumný kompromis. Pokud do třiceti sekund od zahájení konzumace zapomeneme jídlo komentovat, řekne klidným nevýhrupným hlasem jen „Tak co?“ Samozřejmě chválíme, nejen pro klid domova, ale také proto, že žena je skutečně výtečná kuchařka. Někdy jsme i přistiženi, že chvála předchází prvnímu polknutí sousta a i to je, kupodivu, nesené nelibě. Pokud nás chuť nové speciality zaskočí, vyjádříme to lapidárním „No je to rozhodně zajímavé a zvláštní“ a žena už ví, že tento rok by se tohoto jídla měla raději vystříhat. A tak je klid rodinného kotlíku zajištěn. To samozřejmě nevylučuje, že u nás při kávovém dýchánku s desertem neuslyšíte věty typu „Tak ty už to máš zase zblafnutý?“!

Ach ten věčný neklid

Ženy jsou něžná éterická stvoření, milující romantiku a jejich životům vládne pocity jako vůně květů motýlům, poletujícím po rozkvetlé louce. Milují procházky, romantické výlety a zákoutí, ale na druhou stranu jsou to i bytosti veskrze praktické, až pragmatické. Je to něco obtížně uchopitelného a pochopitelného, jako byla svého času vlnová a částicová povaha světla nebo současná přítomnost ohně a vody. Ale žena prostě ignoruje přírodní zákony a tohle vše zvládá s přirozeným půvabem. Jak jinak si vysvětlit, že když napíšu nějaký fejeton nebo esej a pyšně ho dám přečíst své ženě, očekáváje obdivná slova i pohledy, bývá její první věta „Ale, tady ti chybí čárka.....!“ Na ženách je krásné, že když se pro něco nadchnou, tak to prostě chtějí a taky pokud možno okamžitě realizují. Ať už je to úprava bytu nebo dovolená. Jdou za tím s úporností afrického buvola. Protože často nevědí, že jejich přání odporuje fyzikálním zákonům, podaří se jim je většinou realizovat. Je paradoxní, že žena, která hledá jistoty ve vztazích a rodině, miluje změny a nemůže bez nich žít. A to ať se to týká bytu, oblečení, či jakékoliv jiné sféry jejího zájmu. Chápání domova je vůbec u obou pohlaví diametrálně rozdílné. Muž chápe domov jako bezpečný přístav, kam se znaven rád vrací, aby

všemi svými póry nasával klid a pohodu. Během prvních let manželství optimalizuje rozložení nábytku a předmětů a ty pak chce zachovat po zbytek života. Miluje jistotu, že když se třeba o půlnoci vrátí, tak křeslo bude vlevo a bar vpravo. Poslepu po třech krocích ucítí pod nohou koberec a ten ho dovede až k posteli. Ne tak žena. Ta chápe byt jako v čase a prostoru neustále proměnný, živý organizmus. Rozložení nábytku se stane po nějaké době nedostatečně funkční (rozuměj: okoukané), ten obraz tu přece visí už léta a koberec a gauč už jsme měli dávno vyměnit za nový. Můžete si být jisti, že pokud vaše žena v posledních třech letech aspoň neprohodila místa nábytkové stěny a pohovky, že s ní něco není v pořádku. Buď má vleklé zdravotní potíže, nebo milence. Žena nechápe vaši bigotní snahu lpět na stálém uspořádání věcí a ani se ji to nesnažte vysvětlovat. Snažte se ji jen nenápadně usměřňovat a zkusit usmlouvat, aby se její potřeba vybijela ne na nábytku, ale především na doplňcích typu závěsů, váz, obrazů a deček. Žena dobře ví o mužově nechuti k jakýmkoliv změnám v zaběhlém domově. Proto se také většina přesunů v našem bytě odehrávala v průběhu mých služebních cest. Nábytek pak přetahovala žena buď sama na prachovkách, nebo s pomocí dětí, tak silné to bylo puzení. Většinou mě pak vítala s vřelejším a trochu šibalským úsměvem, s výbornou večerí a mě na to její „A vid', že je to takhle hezčí“ nezbyvalo, než smířlivě špitnout „Ale to víš miláčku, že si nějak zvyknu“.

Opouštění bytu

Období vypravování se někam je vždy zvýšeným rizikem konfliktů. Souvisí to s naším rozdílným chápáním dochvilnosti a časových závazků. Já jsem pedant, pro kterého je závazek přijít někam na čas nebo stihnout začátek divadelního představení něco jako věc cti. Otázka života či smrti. Vytvářím proto časové rezervy tu na dopravní zácpu nebo na nepředvídaný defekt pneumatiky či oděvu. Razím krédo, raději být na místě o čtvrt hodiny dříve, než o pět minut později. Většinou pak těch dvacet minut probloumáme v interiéru divadla nebo malou procházkou v okolí bydliště známých. Již půl dne předem zřetelně a raději několikrát oznamuji všem zúčastněným, v kolik hodin a minut budeme muset opouštět byt. Ale myslíte, že je to něco platné? Žena nemá sice nic zásadního proti tomu, přijít někam včas, ale na druhé straně se nehodlá kvůli tomu uštvat a zkazit si požitky z návštěvy nebo divadelního představení. Dokonce bývá i včas oblečena a upravena. Ale pak zahájí ten zvláštní dokončovací rituál, kdy často poponášá jednotlivé bytové doplňky o několik centimetrů na to jejich jediné pravé místo, urovnává a uklízí věci, které zde ležely i několik dní. I když se za několik hodin vrátíme z divadla, musí být před odchodem umyté, utřené a uložené nádobí, většinou i setřený prach. Razí totiž neochvějný názor “Nikdy nevíš, s kým a za jakých okolností se budeme do bytu vracet !“ (A nota bene, co by si pomyslel, třeba takový zloděj) Mou štiplavou poznámku „Ale malování bytu už miláčku necháme na zítřek, ano?“, přechází většinou bez povšimnutí. Nevzpomínám si, zda jsme se už někdy skutečně vraceli s neočekávanou návštěvou, ale konec konců vrátit se do perfektně uklizeného bytu má také své kouzlo. Odměnou za to jí bývá často sólový vstup do již ztichlého sálu divadla či kina, většinou zrovna doprostřed řady. Takto získanou pozornost si nepochybně užívá a už ani nevím, jestli se traduje nebo se to skutečně přihodilo, že při místním představení moderátor pronesl „Tak paní Vlasta je už tady, myslím, že můžeme začít“. Čekáme-li návštěvu doma, většinou rodičů, opakuje se vše v růžovém. Když dokončí oběd, zákusky a chlebičky, tak mě většinou zmožená a uštvaná požádá „Miláčku opláchni těch pár hrnků a talířů“. I když splním její přání bez sebemenší prodlevy, tak mě zvonění návštěvy většinou zastihne v nejlepším. A já, který doma jen pravidelně luxuju a občas vynesu netříděný odpad, s potutelným

úsměvem a utěrkou v ruce vítám návštěvu „Jé, vy už jste tady a já nemám ještě domyté nádobí...“.

Také výpravy, zejména na zahraniční dovolenou, mají svá specifika. Musím však předeslat, že moje žena je perfektní balič, kterému se nikdo nevyrovná. Na mě pak už zbývá jen povinnost vybranou dovolenou sehnat, zajistit dostatečné krytí platební karty, příslušnou měnu a platné cestovní doklady. A obléknout si bez reptání oděv, který mi žena připravila na křeslo a zamknout za námi byt. Na vše ostatní myslí ona. Zabere jí to sice několik posledních večerů a bezesných nocí, ale ještě nikdy se nestalo, že by nám na dovolené něco chybělo. To spíš přebývalo. Pro jistotu sebou bere polovinu domácnosti. Je přesvědčena, že v tropech se i svetr bude hodit. Jako zdravotnice a majitelka „muže v letech“ (podle mne v těch nejlepších), počítá se všemi možnými neduhy a ataky, které by mě mohly postihnout. Naše objemná cestovní lékárna zahrnuje prostředky na srdce, cévy, dýchací a zažívací trakt, kožní a infekční onemocnění, tišení bolesti jakéhokoliv původu, včetně psychické (ale tento lék se spíše řadí k chutným nápojům) a chybí snad už jen cytostatika. Jedeme-li autem, nechá kufr doma a rozdělí náklad do desítek igelitek, kterými zaplaví i ta nejmenší zákoutí zavazadlového prostoru. Když pak vyfotografuju tu vyloženou a přepravenou hromadu, udivuju tím své známé, kteří dobře vědí, že jsme nejeli nákladním, nýbrž osobním autem. Nezapomenu, jak jsem v Thajsku, v čtyřhvězdičkovém hotelu, vytáhl z našeho zavazadla malou tubičku, na které stálo: „souprava na opravu smaltu koupelňových van“. Když jsem se ženy nevěřičně zeptal, zda opravdu předpokládala opravu hotelové vany, trochu rozpačitě a s úsměvem odpověděla „Víš miláčku, já si tu tubičku spletla se vteřinovým lepidlem“. Také o jídlo během dlouhé cesty bývá postaráno. Neobešlo se to však bez počátečních obtíží. Při cestě na Kanáry objevila bdělá operátorka letištního rentgenu v našem příručním zavazadle podezřelý předmět, ze kterého se vyklubal šikovní ostrý nožík na zeleninu, přibalený ke svačině. Přišli jsme o něj, stejně jako při zpáteční cestě o špičaté nůžky, kterými jsem si zastříhoval knír. Zato kostička masoxu(!) v kapse mého saka zvedla u amsterodamského celníka jen lehce obočí. Přesto nebo právě proto se svou ženou rád chodím do divadel nebo jezdím na dovolenou. Porovná-li to s vypravovacími rituály její matky, říkám si: „Měl jsi velké štěstí!“

Jak poznat jejich přání

Možná jste to už taky někdy zažili. Žena jakoby nic při večeři řekne „Zdeněk má Janu asi opravdu rád...“. „Proč myslíš“? „Koupil ji krásný zlatý prstýnek“. Pomyslíte si, ano, sluší jim to spolu. Ale ve skutečnosti vám tím vaše žena chce říct „Za čtrnáct dní mám narozeniny a bylo by fajn, kdybys mi koupil ten parfém, na který jsem se nedávno tak zadívala ve výloze, když jsme šli do kina“. Ne není to proto, že by se ženy moc dívaly na seriály nebo četly červenou knihovnu. Oni jsou prostě takové. V jejich světě se tužby a přání zhmotňují a promíchávají se s takovými věcmi jako vaření a výchova dětí. Muž, který není excelentním jasnovidcem, pak nutně musí vypadat jako trouba a ignorant. Když je muž hladový, tak si zcela přízemně řekne o jídlo. Ne tak žena. V naší rodině se vypráví příhoda, která se skutečně stala jednoho červnového večera. Ze zahrádky jsme to odpoledne přinesli sladké červené jahody. Sedíme s ženou v obýváku a čteme časopis, tedy každý svůj. Žena zvedne hlavu, usměje se a povídá: „Co kdybychom si miláčku udělali jahodový koktail“? Moje „Hmm“ ji nevyvedlo z rovnováhy a po malé odmlce pokračovala „Pojď, uděláme si ho“. „Hmm“. A o chvíli později už naléhavěji „Tak neudělal bys ho“? Vyskočil jsem se zahanbeným pocitem, jak to, že už mě to nenapadlo před půlhodinou. Žena má dojem, že nám dává dostatečné signály a nápovědy, abychom mohli uhodnout její přání. To, že se nám to nedaří, přece nemůže být způsobeno naší tupostí, takového blbce by si nevzala. Spíše je za tím to, že ji nemáme dost rádi, protože jinak... Ani se nepokoušejte mužským neohrabaným způsobem

nějak kvantifikovat svou lásku k ní. Ženám s fantazií se také proto velmi obtížně kupují dárky. Ona má prostě svoji zcela konkrétní a košatou představu. Když už máte to neuvěřitelné štěstí a uhodnete, že si přeje kabelku a vyberete tu, která na vás ve výloze udělá nejlepší dojem, nemáte vyhráno. Ženiny oči se při prohmatání balíčku rozzáří, ale po jeho rozbalení získají jakýsi nostalgický lesk. I z toho jejího „Miláčku, ta je krásná, díky.... ale bude to chtít jiné lodičky a rukavice“, poznáte, že jste zase šlápl vedle. Po řadě klopytnutí jsme našli způsob, jak předcházet rozčarování. Ty větší dárky dávám ženě po dohodě a s jejím výběrem. Jako překvapení pak dostává spíše drobnosti, knihy a hlouposti, které potěší, ale nerozesmutní. A nenarazí-li ona do vánoc na přesně ten druh dárku, jaký by si představovala? Lehká pomoc. Osvědčily se nám dárky – směnky. Na kartičku namaluju v barvách třeba zahradní kleště, větvičku a vše doprovodím nápisem „Ty pravé zahradní kleště pro mou ženu“. Žena pak má velkou radost a když v únoru konečně sežene ty pravé s převodem a otočnou rukovětí pyšně mi je přinese jako důkaz, že dárek byl zkonsumován. Od ženy takový postup nutný není, protože kdo může lépe vědět co muž má rád a co potřebuje, než jeho drahá polovička?

Jak jsme začali chovat kožešinové zvíře.

Naše rodina patřila k těm stovkám normálních rodin, které žijí v paneláku a jsou přesvědčeni o tom, že: „Domácí zvíře se hodí tak do domku, ale v žádném případě ne do bytu. A pak ta hygienická stránka a co možné přenosné nemoci nebo nedej bože paraziti...“. Tedy po pravdě řečeno to byl oficiální názor, názor hlavy rodiny. Zbytek rodiny sice příkyvoval, ale současně si myslel, že mít takové koťátko nebo štěňátko by nemuselo být vůbec špatné. Osud tomu chtěl, že známí měli koťata, která utratili zatím až na jedno, které se nechává, aby se kočka zbavila mléka. Rodina kotě obdivovala a dcera Lucie se pohotově nabídla, že ho umístí u svého spolužáka který žije na statku a tak ho vlastně definitivně zachrání (tedy to kotě). Háček byl v tom, že kotě musela převést na sto kilometrů daleko a tak se stalo, že jsem svolil, aby kotě u nás v bytě pár dní přečkalo, než se Lucie domluví se spolužákem. Kotě nějak instinktivně vycítilo, že teď nastává jeho osudová životní křižovatka a překonávalo se v roztomilosti. Předvádělo své neohrané hrátky a tak se postupně stávalo, že místo televize celá rodina sledovala skotačící kotě. Jako na potvoru kotě hatilo všechny mé rozumové argumenty. Nejen, že nic nerozbilo, ale i svojí potřebu spolehlivě a s grácií vykonávalo v bedýnce s pískem včetně následného rituálního zahrabání. Svým jazýčkem se umývalo častěji, než kdokoli z rodiny. Tak se stalo, že z několika dní se stalo pár týdnů, zakoupila se první konzerva Kitekat a písek v bedýnce nahradila speciální absorpční hmota. Stále se mluvilo o tom, že na tom statku o něj bude postaráno, ale nějak méně a méně a začaly se rýsovat obavy, že tam bude dostávat jen mléko a maso si bude muset ulovit. A vůbec, jestli to bude umět, když ho to maminka nemohla naučit. A pak se objevila první knížka o chovu koček. To byla snad ta poslední příležitost, kdy se ještě všemu dala udělat přítrž. Bouchnout pěstí do stolu a racionálně zvolat: „Zítra odvezete to zvíře do stodoly“! Tím spíš, že se blížila dovolená a každému bylo jasné, že kotě s sebou do Chorvatska vzít nemůžeme. Lucie soustavně nemohla spolužáka zastihnout, aby se s ním domluvila, ale kupodivu bez problémů dohodla, že během našeho týdne v Chorvatsku se o kočku postará její chlapec. A tak zatímco my jsme macerovali svá těla v azurovém Jadranu, kotě strávilo nezapomenutelný týden v realitní kanceláři ve společnosti papouška a štěněte krysařka. Obveselovalo referenty tím, že jim přebíhalo po klávesnici počítače a hrálo si s myší, jako by tušilo, že to baňaté s předlouhým ocáskem vlastně patří do kočičího světa. Při cestě z dovolené nebylo naší hlavní starostí, jestli nám nevykradli byt nebo jestli snad koruna nezakolísala, ale jak to přečkala kočička a kdy ji

uvidíme. Pak už to šlo ráz na ráz. Podívali jsme se na sebe s ženou a šli koupit solidní plastový kočičí záchod, přepravku na cesty, drátěný hřeben a řadu dalších pomůcek, které musíte rozhodně mít, chcete li chovat kožešninové zvíře. Má hedvábně hebkou srst a stala se dalším členem rodiny. Jmenuje se Karolínka a jediná z rodiny má zdravotní průkaz ve čtyřech jazycích s barevnou fotografií. Když se kterýkoliv člen rodiny vrací domů, jeho první otázkou zpravidla bývá: "A kde je Karolínka, dali jste ji už najíst"? Tedy ne ažrat, protože Karolínka jí nebo spíše roztomile papá. Když se stulí na klíně a přede, tak zjihne i ten největší otrlec. V komunikaci s domácím zvířetem je vůbec velké kouzlo a legrace. To spočívá v tom, že se nedomluvíte slovy, ale musíte se především vzájemně respektovat, vcítit se a používat mimoverbální komunikaci včetně grimas a tónu hlasu. A to je vynikající doplněk dnešní uspěchané doby a neúprosné logiky samočinného počítače. Celá rodina se jednomyslně shodne, že jsme o něco přicházeli, když jsme ji neměli. Ostatně můžete to také zkusit!

Sváteční rituály

Každoročně se miliony lidí na všech kontinentech účastní toho velkého rituálu, kterému říkáme vánoce. Většina z nich ani neuvažuje o původu tohoto svátku. Jeho kořeny možná sahají až do pohanské éry a k návratu slunce, ale pro většinu lidí je spojen s legendou o narození Ježíška. A je zcela jedno, jestli patří k těm, kteří považují člověka za dílo boží, a nebo naopak. Obojí rádi podlehnou onomu kouzlu vůně jehličí, vánočního pečiva, smažícího se kapra a otvírání pečlivě zabalených balíčků s tajemným nebo i známým obsahem. A to je dobře. I když to předtím stojí spousty úsilí, nervů a nepohodlí. Lidé mají mít své rituály! Je dobře, že se někdy něco patří a jindy zase nepatří. Tyto rituály jsou jakýmiisi záchytnými pevnými body v překotném běhu života. Připomínají, že život není jen prostě to co přijde, ale že má svůj řád, své transcendentno které je univerzální pro všechny. Ať už jsou to rituály vánoc, různých výročí, narození, svatby nebo i ten poslední. A tak se mu znovu a znovu poddáváme. Co na tom, že to duchovno zase nakonec skončí přecpaným žaludkem, politou dečkou a bůh ví, čím ještě. Důležité je, že se rodina zase jednou sešla a bylo ji chvíli dobře. To je konec konců společné všem rituálům - lidská pospolitost, která během překotného civilizačního vývoje vůbec neztratila na významu. Ba právě naopak! Tyto události pojímá moje žena zodpovědně a plánovitě již dlouho předem. Svází domů různé chvojí, šípky a suché květy. Smlouvá s pracovníky technických služeb o vydání ostříhaných větví z parků. Začíná to krásným adventním věncem z větvíček tisu, mašle a přírodních ozdob. Mívá skoro třicet pět centimetrů v průměru a pro snadnou přenositelnost je umístěn na nerez podnosu. Díky ženině estetickému cítění a vrozené manuální šikovnosti je náš věnec široko daleko tím nejkrásnějším a nemají na něj ani ty profesionální za mnoho stokorun. Na moje obdivné ódy se žena jen skromně usměje a dodá „No vidíš, co se mnou ušetříš peněz“. Ale s věncem se žena pochopitelně nespokojí. Jak postupuje prosinec, přibývá v našem bytě ozdob na závěsech, bílé foliové ozdoby nebo umělý sníh na oknech. V zárubni mezi obývánkem a kuchyní se zaskví rozkládací zlatooranžová střapatá hvězda, kterou jsme před lety přivezli z tehdejší NDR. Skláním hlavu a vyhýbám se jí rád, protože jaké by to bez ní byly vánoce. Jestli je náš balkon malou botanickou zahradou přes léto, nemůže zůstat šedivý a pustý ani v zimě. Truhlíky se zaplní větvičkami jehličnanů, jalovců s bobulemi, suchými šípkami, mahonem a slaměnkami. Na stole přibudou ozdobené svícny a dokonce z vnějších dveří panelákového bytu visí větvička s vánoční ozdobou a stuhou. No řekněte, mohli byste se v takové domácnosti mračit? Zdobení stromku však kupodivu žena považuje za mužskou záležitost a ta zůstává na mě a synovi. Žena se omezí jen na nepodstatné závěrečné korekce, jako „Tyhle strašné koule musíte sundat a dát tam ty zlaté, no a chtělo by to víc řetězů“.

Štědrovečerní večere se pak odbývá za svitu mnoha svícňů, cinkotu zvonkohry andělíčků otáčejících se horkým vzduchem svíček a podbarvena vánočními koledami. O velikonocích nahradí ozdoby vajíčka, pečlivě vypěstované osení, hvězdy a sněhuláky žlutá kuřátka či zajíčkové. I v průběhu roku při různých slavnostních příležitostech nechává žena propuknout svému estetickému cítění. Naštěstí mnohem materiálněji. Pořídila si k tomu účelu velké oválné talíře a ty nám předkládá plné vonících dobrot, nazdobených důmyslnou a různobarevnou velkou oblohou. Protože dobře ví, že krásno je sice v životě lidském nezbytné, ale takové dobré pochutnání...

O mimoverbální komunikaci.

Nevím, jestli jste si někdy uvědomili, že jazyk a slova jsou jen částí našeho vyjadřování a vnímání. Ale jsou i jiné prameny, třeba umění, víra, meditace. Mně se to stalo nedávno při opakovaném poslechu jedné písně Nick Cave "The bad seeds – The death is not the end". Je o tom, že ať člověku život připraví různá příkoří a katastrofy – smrt není žádný konec či východisko. Podmanivá melodie a rytmus, střídání zajímavých hlasů, k tomu přítomí ztichlého pokoje a stíny sporého světla lampy v koutě vytvářejí na stěnách fantastickou iluminaci. Člověk sedí, poslouchá, snaží se porozumět slovům v cizím jazyce. A pak melodie přechází někam do podvědomí a člověku se začnou hlavou honit pocity a myšlenky. Cítí a uvědomuje si jako v nějakém biografu, že život je složitý, mnohotvárný, strašně nevyzpytatelný a přitom krásný. Zítra můžeme stejně dobře prožít velké štěstí nebo nás přejede auto. A myšlenky plynou jako mraky na bouřlivé obloze, aniž by se pozastavily a rozvinuly. Člověk tuší, že ho čekají i horší okamžiky, ačkoliv ho život zatím spíše hýčkal. Ale teď sedí pohodlně usazený v křesle a jako v polosnu vnímá tu směsici hudby, sladké únavy a uvolnění ve svých údech a svojí mysl, která se rozběhla kamsi daleko do světa. Poslední tóny už dozněly, ale v naší mysli ještě rezonují a dozrávají. Myšlenky se jen pomalu, líně navracejí a koncentrují. Zase si uvědomujeme hmotnost svého těla, že musíme ráno vstávat do práce a zaplatit inkaso. Ale přesto v nás zůstává něco, co nás potěšilo, obohatilo. Někdo nám pomocí zpěvu a hudby dokázal během pár minut sdělit spoustu myšlenek, ale hlavně pocitů, jako kdybychom přečetli zajímavou knihu nebo shlédli výjimečný film. Paradoxní je, že přitom každému posluchači sdělí něco trochu jiného. Takové zážitky se jen obtížně vypráví, právě proto, že se musí prožívat. Jen mě vždycky znovu a znovu překvapí, jak je takové mimoverbální vnímání hluboké a účinné. A na druhé straně můžete říct třeba tisíc slov a neřekli jste skoro nic. Každý z nás občas potřebuje takové pošimrání duše a každý má ten svůj recept. Pro někoho je to hudba, poezie, posezení v kostele nebo zamyšlení nad neobvyklým obrazem či meditace v lůně přírody. A tak se mu nebraňte, ba naopak naučte se ho aktivně vyhledávat. Můžete tím jediné získat.

Když žena začne vyprávět

Mám to štěstí, že když promeškám nebo zaspím nějaký film nebo příhodu, má žena mi to převypráví. A umí to vskutku velmi barvitě. Rozněžní se v lyrických pasážích, takže mi nezůstanou skryty ani pocity aktérů, jejich vztahy a co si asi mohli myslet. V epických, dynamických a akčních částech naopak uplatní svoji až učitelskou dikci podpořenou neopakovatelnou mimikou. Poslouchám ji rád a vůbec mi nevadí, že její vyprávění bývá zpravidla delší, než originál. Je to velmi sugestivní a po letech manželství jsem přejal hodně z jejího projevu. Už nehuňhám pod vousy, vyslovuji zřetelně a nahlas a o samotě rozmlouvám s naším psem. Jen to vyprávění filmů mi stále moc nejde. Vypadá to v mém

podání zhruba následovně „A on mu pak za měsíc svedl ženu“. „Kdo? Komu“ ? „No ten brunet tomu tlustýmu“. Vyprávěčské schopnosti mé ženy jsou ostatně známy a ceněny v celé širší rodině. Jen ve výjimečných případech, kdy hrozí, že by se další přítomní už ke slovu nedostali, nesměle špitnu „Miláčku, mohla bys dnes prosím vynechat ty lyrické pasáže“? Žena se neurazí a v následujících třiceti minutách poví skutečné jádro příběhu.

Moje žena se jako zdravotnice denně setkává se spoustou různých lidí. Její vyšetření mozku vyžaduje delší přípravu a prozkoumání anamnézy pacienta. A tak i přede mnou pak v podvečer defilují osudy a bizarní příběhy lidiček a jejich příbuzných. Někdy veselé a humorné, jindy a to většinou i smutné. S tím možná souvisí i silná nechuť mé ženy dívat se na smutné a špatně končící filmy. Zato miluje veselohry a pohádky. Dobrou detektivku a je-li dobře naladěna i thriller vezme na milost. Beze sporu je znát, že ženy jsou pro vyprávění podstatně lépe geneticky vybaveny, než my. Možná my se sebe rychleji a lépe vychrlíme technické parametry digitálního fotoaparátu nebo sestavy počítače, ale tím zpravidla vyčerpáme svou vyprávěčskou invenci. Ženy si také vyprávění užívají a je to na nich znát. My prostě jen potřebujeme sdělit fakta, ale ony se podělí i o náladu, pocity a tím to většinou nekončí. Hovor přeskočí na příbuzná témata, protože by přece bylo škoda přerušit tak pěkně rozběhlou komunikaci.

A jací jste vy?

Každý jsme nějaký se svými povahami, zvyky, přáními a tužbami. Ale jsou mezi námi i tací, kteří nejsou žádní, protože nic takového jako povahu, zvyky, přáními nebo tužby nemají. Buď proto, že je to ani nenapadne nebo na to prostě v klokotu každodenního života nemají čas a životem prostě jen probíhají, vegetujíc od Dallasu k Rodinným poutům, či od DVD k nové verzi software. Tím nechci říct, že jsem sám neodkoulal řadu dílů těchto a jiných skvělých dílek. Ale navzdory tomu se občas pokouším zachovat si výše zmíněné atributy. Na svět přicházíme jen s pudem sebezáchovy, ale smysl života hledáme po celý následující čas, který je nám vyměřen a často marně. Naštěstí asi neexistuje jeden univerzální smysl života, protože to bychom už o něm věděli a vyznávali ho. To by se prostě neutajilo, zvláště v Čechách. A tak si ten mlhavý obrys smyslu života můžeme každý dotvářet k obrazu svému. A bylo by škoda si ho nedotvořit. Ptáte se jak? Tak předně se zastavit, popřemýšlet a meditovat. Jestli se dokážete přistihnout, jak civíte do dálky a říkáte: „Já se tu honím jak blbec a zatím támhle v podhůří už krásně rozkvetly třešně“, tak to už je meditace a jste rozhodně na dobré cestě. My introverti to máme o něco snadnější. Ale zkuste si někdy sami, jak ozdravně působí si v ústraní popřemýšlet, co já vlastně mám rád, co bych chtěl a co jsem vlastně nechtěl. Proč to a ne tamto? Co jsem od života očekával v mládí a co mi z toho zbylo dnes? Udělejte něco pro svá přání. Většina z vás asi po takové meditaci neodvrhne svůj dosavadní život, neopustí rodinu a neodjede strávit zbytek života mezi domorodce do Polynésie. Často stačí jen malá korekce, malá změna priorit a budete se cítit mnohem šťastnější a spokojenější. A žijte pro dnešek a neodkládejte svá přání. Já sám jsem prvních čtyřicet let života hromadil řadu knih z nichž některé jsem ani nestačil přečíst s tím, že jednou se k nim dostanu, že se budou hodit. Teprve v pětáctyřiceti jsem definitivně pochopil, že žádné „jednou“ nikdy nepříjde, přebytečné knihy vyházel a od té doby si kupuji jen knihy, které si chci přečíst hned dnes.

Druhým tajemstvím spokojeného života je pozitivní myšlení. Nevím, jestli se k němu dá dospět již v bouřlivém a rozporuplném mládí. Já jsem k němu našel cestu jednou, když jsem se uprostřed krásné přírody zastavil a s trochou překvapení si uvědomil, že větší část života už mám za sebou. Náhle mi došlo, že ten zbytek si chci řádně užít. A k tomu nepotřebujete Rothschildovy peníze. Stačí si uvědomit každý den a jedinečný svět kolem sebe a nenechat si ho ničím kazit. Ano entropie, ďábel, stres či jak se všechna ta synonyma zla jmenují, číhají

kolem nás aby z naší mysli vypudili dobrou náladu, ale zvykněte si jim to prostě nedovolit. Pozitivní myšlení je prostě životní přístup. Když si zlomíte ruku, musí být vaše první myšlenka: "Je to dobrý, noha by byla horší"!

Takže, až přijдете dnes domů, pohodlně se usadíte v křesle, usrkávejte svůj oblíbený nápoj a trochu rozostřeným pohledem a la Magda Vašáryová se zahleďte na zarámované zátiší nebo korálovou lagunu v nástěnném kalendáři. Nechte své myšlenky volně plynout . . . .

Kdo za to může?

Muži si ve své emocionální otrlosti a malé představivosti vykoledovali pověst ignorantů, kteří neprojevují dostatečný zájem o manželku a rodinu. Bazírují jen na svém pivku, klidu na gauči nebo vysedávání u počítače. Není pak divu, že když věci nejdou jak mají (rozuměj, jak by MĚLY jít), je viník jasný. „Tak vidíš, uteklo mi na plotně mlíko, ale to jen proto, že stále necháváš ty špinavý ponožky ležet pod křeslem“. Ženy jsou z nějakého záhadného důvodu přesvědčeny, že muži říkají věci, které mají zcela jiný, většinou mnohem negativnější význam, než se zdá. Jejich schopnost udělat z komára velblouda jde tak daleko, že pokud si člověk do pěti minut hlasitě nevšimne, jak jim nový účes sluší, vydedukují z toho, že vypadají jako splhlé slepice a vyhodily ty čtyři stovky naprosto zbytečně. A nespraví to nějaké zabručení „Jo, je to hezký“. To snad raději rovnou mlčte! Nebo si vysloužíte „No jo, to když se do výtahu cpe Nováková s tím novým mikádem a sukni do půli stehem, to ti můžou voči vypadnout“. Nikdo totiž neumí tak dobře vidět souvislosti věcí, jako žena. A to souvislosti překvapivé i triviální. Žena, které vzkypělo mléko, dobře ví, že si měla dávat větší pozor a pohlídat ho. Ale současně cítí, že kdyby s ní muž víc komunikoval nebo ji trochu pomohl, nemusela by být tak uhoněná a vystresovaná a určitě by to zvládla. Muži mají rádi jasnou jednoduchost, ženy naopak milují varianty a slůvko „kdyby“. Jsou přesvědčeny, že kdybychom byli jen trochu vstřícnější, eliminovalo by to většinu průšvihů. Těch obecných i těch jejich. A proto jsme tak dobrými univerzálními viníky. Děláme si to ostatně sami. Ženy totiž nejsou neuznalé. Zkuste se na pár dní překonat, zahodit noviny, vypnout počítač, věnovat se své ženě, povídat si s ní, obletovat ji a hlavně chválit. Rozkvetete vám před očima a kam se hrabe Nováková z třetího patra. Začne vám vyvařovat, obletovat vás a dělat vám milostné návrhy. Protože napravený viník, to je něco jako princ na bílém koni a patří do kategorie ženských snů.

Lucie a Lízinka

Moje žena, starající se o teplo rodinného krbu, získala zaslouženou přezdívku Sluníčko. Skutečně ji tak říkáme nebo jen familiárně Slunda. Vymyslela to před lety dcera Lucie poukazem na to, že maminka je takové hřejivé sluníčko rodiny, na rozdíl od bručounství tatínka. To ji ovšem o pár let později nezabránilo Slundu (i mne) opustit a vdát se až do dalekého Chorvatska.

S Lucií jsme si ostatně užili své. Jako většina zodpovědných prvorodičů jsme byli rozhodnutí kráčet ve šlépějích Komenského a vést výchovu pod heslem „Děti jedou na kladný pohon“. (Je zajímavé, že pro další děti v pořadí se používají čím dál větší korekce tohoto, jistě bohulibého, názoru směrem k pragmatickému „Škoda každé rány, která padne vedle“). Po jednom z jejích četných přestupků, kdy už pedagogický zásah nebylo možno odkládat, (a to jí ještě nebyly ani čtyři), jsem se ji jal domlouvát. Trpělivě ji vysvětluju, že takové věci se nemohou dělat a že děti přece musí být hodné, rozumné, poslušné.... Několik minut mne

podmračeně poslouchala, pak se mi sveřepě zadívala do očí a to její rozhodné „Už mi to neříkej, já už to nechci slyšet“ by v klidu neustál ani ten Komenský !

Odmala tíhla ke zvířatům a odjakživa se náš byt čas od času proměňoval v záchranou stanici nejrůznějších živočichů. Ve školním věku se pak v našem bytě začali periodicky objevovat myši, žáby, křečci, brouci... Většinu tichých nájemníků se podařilo s pomocí Sluníčka přede mnou utajit. Pohroma nastala, až když si vlastnoručně ulovila v Bulharsku ohromnou želvu Maxu. To ji (i nás) poznamenalo a na řadu let odstartovalo tzv. „želví období.“ Náš byt pak s námi postupem času sdílely až čtyři želvy. Pravda, většinou ve skleněném teráriu, ale stejně. Vysvobozen jsem byl vlastně, až když jsme želvy vyexpedovali (bohužel i s jejich paničkou) zpět do Středomoří.

Kromě kočky přivedla Lucie do naší rodiny i malou jezevčí holčičku Lízinku. Musím předeslat, že moje žena si vždy přála mít jezevčíka. Respektovala však moji technokratickou nechuť sdílet obydlí s faunou. Říkával jsem jí „Víš, až umřu, tak abys nebyla sama, pořídíš si jezevčíka a můžeš mu třeba říkat po mě Vráťa“. Lízinka křivolakým řízením osudu přišla o tři pány a Lucie nás (samozřejmě) nabídla jako přechodné opatrovníky, než se najde čtvrtý páníček. Dál už je to poměrně jasné. Vlastně to bylo jasné všem okolo nás (hlavně našim rodičům). Kupodivu my byli ti poslední, co pochopili, že sebemenší a sebebezbrannější jezevčík (s jinými plemeny – zatím – zkušenosti nemáme) vládne nesmírnou silou osobnosti. Musím přiznat, že na její rituál, kdy mně po příchodu domů nadšeně vítá na zádech s radostným kňučením a nastaveným, měkoučkým bříškem, nikdo druhý (druhá) nemá! Jezdí s námi na výlety, dovolené a v Chorvatsku byla vícekrát, než leckterý Čech. Když se Lucie romanticky vdávala na útesu nad azurovým Jadranem, byla Lízinka, vyzdobená velkou svatební mašlí, jednou z družiček. Je způsobilým cestovatelem i návštěvníkem všech společenských akcí, ať už se konají kdekoliv. Je jí deset let a v psím věku mě vlastně už předstihla. Není divu, že když ji žena a pak i veterinář diagnostikovali cukrovku, pícháme ji denně její dávku inzulínu a jsme rádi, že přežívá a oblažuje nás svou přítulností a vděčností.

Nejen nám se během času měnily postoje. Touto „evolucí“, názorů prošla i Lucie. Tak jak soucítila se světem zvířat, o to vzdálenější jí byl svět dětí. A to je opravdu velmi kulantně řečeno. Kazit si postavu i volnost nějakým uslintancem? To tedy opravdu ne! Představa pokakaného zadečku či poblíknutého miminka byla ještě ve druhém trimestru hrozná: „Dobře, přinejhorším porodím a ještě tak nakojím, ale tím končím!“... Ale pak příroda mávla hormony a naše Karolínka je nejsladší, nejkrásnější, nejšikovnější, nejchytřejší...(doplň jakýkoliv superlativ a Lucie se jen souhlasně usměje...). Je to nakažlivé. Karolínka taková opravdu je. A to už má i sestřičku Aničku.

Provizoria

Před mojí ženou nikdy neříkejte slovo provizorium! Bytostně ho nesnáší. Mohu za to pochopitelně já. Jsem totiž mistrem provizoria. Když se něco porouchá, mám dar najít tu správnou gumičku, tu drát, jak udržet předmět pohromadě a funkční. Svě často udělá i řádné vypodložení či zaškracení. Razím zásadu, že předmět je třeba opravit hned a ne až si po týdnu seženu náhradní díl nebo tu správnou lištu. Snažím se ženu ukonejšit tvrzením, že je to přece jen provizorium a později se to může opravit definitivně. Žena ale už dobře ví, že provizoria patří k těm nejtrvalejším a nejodolnějším jevům v naší domácnosti. Tak máme v ložnici léta připevněný budík několika gumičkami a drátkem ke klíčku skříně. Časem gumička zpuchří a musí se vyměnit, ale na budík je z postele báječně vidět. Přechýlající nožky televizoru lze přece podložit kolečky z dětské stavebnice. Nevěřili byste, co je v domácnosti šikovných dílů, kostiček, krabiček, dlah a roztodivných tvarů, které se výborně hodí k opravě či vyztužení čehokoliv. Jde jen o to ve správnou chvíli se rozhlédnout nebo si na takový díl vzpomenout. A když opravdu není, tak se přířízne dlaha, kolík nebo destička. S tímto pochopitelně souvisí i

můj (zlo)zvyk, že se nerad zbavuji dílů a předmětů, které by potenciálně mohly ještě sloužit mimo pole svého původního určení. Tak různé prázdné krabičky, krytky a víčka vyhazuje zpravidla má žena. Z dosavadního byste mohli nabyt dojmu, že jsem manuálně zručný a opravy mi činí potěšení. Opak je však pravdou. Nelibuju si v dlouhém a perfektním dílenském zpracování a vrtačka, pilka či šmirglpapír nejsou mými blízkými kamarády. Poruchu chápu jako nepříjemnou mimořádnou událost, které je třeba co nejdříve učinit přítrž. A k tomu je provizorium přímo ideální.

Ženy a automobilismus

Ženy mají také rády auta, ovšem tak nějak jinak, než my muži. Jsou pro ně zpravidla buď módním doplňkem, nebo stěhovákem. Jestliže muž nadšeně zkoumá sílu motoru, akceleraci a elektrické ovládání kde čeho, pak pro ženu je důležité, jak ji bude barva karoserie ladit k vlasům a tomu krásnému novému kostýmku, co si na jaře pořídila. Má-li ekonomické geny a to ženy často mívají, tak i spotřeba. Jako naprostou samozřejmost pak ženy berou, že auto dokáže absorbovat a přepravit všechny ty tašky, krabice a kufry, které zabalily na letní dovolenou u moře. Nic nedají na naše ironické poznámky, že na tuhle hromadu by potřebovaly skříňovou Avii a ne limuzinu Octávie. Nejhorší na tom je, že ono se to tam nakonec vždy nějak vejde, jako by ženy měly nějakou tajemnou schopnost popírat fyzikální zákony.

Ať už si myslíme cokoli, s řidičským uměním našich drahých poloviček to není zas tak zlé. Ony neřídí jen tak pro radost, třeba ze sportovní jízdy jako my. Řídí ze zcela pragmatických důvodů, že se potřebují přepravit z místa A do místa B. Třeba s nemocným dítětem k lékaři nebo pro tu fantastickou kabelku, co je zlevněná v akci. Dostane-li se jim příležitost k pořádné praxi, pak se stanou zručnými řidičkami. Třeba moje dcera, kterou si instruktoři v autoškole předávali jako horký brambor, si následně coby studentka přivydělávala výkupem akcií od drobných akcionářů pro nějakou burzovní společnost. Hnána vidinou koruny objela celou republiku a najezdila snad 20 tis. km dnem i nocí. Kromě ekonomického benefitu se stala i zručnou řidičkou, která se umí orientovat v mapě a plánu měst. Moje žena zas má na silnici velké štěstí a ještě nikdy, na rozdíl ode mne, neplatila pokutu. Jednou se zapovídala u své kamarádky až do setmění, bůh ví, jestli i nějakou sklenku nevypily. Když pak jela autem domů, tak díky tomu, že startovala pod pouliční lampou, nerozsvítila světla a nevěnovala ani velkou pozornost vozu VB (policie, pro ty později narozené), který jí stíhal. Dostihli ji až na parkovišti, bez papírů a objevili i řadu měsíců prošlou technickou kontrolu. Žena s nevinným, ale rozhodným výrazem v tváři s klidem opáčila „Toho si nevsímejte, to už má muž zařízené. Můžete jít k nám domů, tam doklady mám, na ten kousek jsem si je prostě nevzala“. Příslušník zalapal po dechu a zoufale odpověděl, „Jděte prosím vás...a nikdy jsme se nepotkali...“. Tato schopnost ale není náhodná, je mé ženě tak nějak vrozená, o čemž svědčí i následující příhoda.

V Teplicích jí jednou nasadili botičku za nedovolené parkování. Když s ní přišel příslušník městské policie k botičce, aby ji odemknul a ženu zinkasoval, rozproudila se debata. Žena se ohradila, že není pěkné, že jí botičku vůbec dali, když šla jen na chvíli do obchodu. Že oni jako zdravotníci taky každého ošetří a vyjdou mu vstříc, když má těžkou chvíli. Policista malinko znejistěl a zeptal se, jak by se tedy potrestala? Žena bez váhání odpověděla, „Já bych si domluvila a pustila bych se“. To ho dorazilo, odemkl botičku a jen rezignovaně řekl, „Jedte prosím vás“.

Moje žena má zřejmě v sobě jakési fluidum, které ji chrání před úhradou pokut. Když počátkem prosince v Ústí zvýšili jízdní tarify v městské dopravě měla žena ještě několik starých lístků. Asi po deseti dnech si tedy v autobuse spořivě štípla starý lístek. Náhoda tomu

chtěla, že za chvíli uviděla revizora, který kontroloval hlavně mladé cestující. Uklidněna si tedy sedla, když tu ji vyruší pozdrav nenápadné ženy „Dobrý den“. „Co si přejete?“ oduší manželka. „Mohla bych vidět vaši jízdenku?“ a žena předkládá revizorský odznak. Moje žena předloží označenou jízdenku. „Ale tahle je bohužel neplatná! Už musíte mít nový lístek“. Manželka se upřímně podivila a vysvětlila, jak zdaleka přijela za svojí maminkou a teď jí jede pro léky. Revizorka empaticky uznala manželčiny vývody a upozornila ji, aby si koupila nové jízdenky a že ty staré si může vyměnit v dopravním centru. No, my ostatní bychom asi museli vytáhnout peněženku a zaplatit pokutu.

Mužská a ženská role

Od chvíle, co se narodíme a oni rozpoznají, zda jsme kluk a nebo holka, jsme formováni do role odpovídající našemu pohlaví. Holčičky dostávají panenky, pokojíčky a my autíčka nebo plastové Kalašnikovky. Holčičky jsou umravňovány, aby nebyly tak divoké a držely kolena u sebe a kluci povzbuzováni „No tak nebuď takový ňouma a když tě kousne, koukej ho kousnout taky“. Pokračuje to oblečením, výběrem povolání a nekončí to ani po svatbě. Jaksi se očekává, že žena bude vařit, žehlit a muž vyměňovat žárovky a spravovat ucpaný záchod. Tak to běželo celá tisíciletí patriarchátu, až se přihodily dvě závažné věci. Muži přestali dokázat sami uživit rodinu a ženy nenápadně pronikly do škol. Brzy poznaly, že plotna není středem světa. V zaměstnání se mohou líbit více mužům, než jen tomu jednomu a navíc si i vydělají na parádu a přestanou být na muži existenčně závislé. Jejich ekonomický přínos musel být nejen mužem trpěn, ale i ceněn. Jak pustíte jednu ženu ze řetězu, tak není síly, která by ji vrátila do kuchyně. Vypuklo emancipační šílenství a ženy se začaly objevovat v takových povoláních jako pilotky stíhaček, primářky, ministryně obrany nebo fotbalové rozhodčí. Po období oslnění však zjistily, že když se vrátí večer domů, čeká je tam špinavé nádobí a hladové krky. Kupodivu muž to za ně neudělá, ani neporodí. Byl přece vychován ke své mužské roli. Blahosklonně k ní sice přidal i luxování a vynášení odpadků, ale jen žena ví, že je to jen kapka v každodenním shonu. A tak se svět trochu převrátil v základech. Muži často tápají mezi rolí Ramba a počítačového experta a ženy mezi svůdnou Barbi a tvrdou Margaret Thatcherovou. Nenacházíme se vlastně v přechodném období přesunu od patriarchátu k novému matriarchátu? Pojem mužská hlava rodiny je spíš dnes předmětem vtipů a humoristických povídek. A ten silný chlupatý tvor, který kdysi neváhal zahnat jeskynního medvěda je náhle bezradný a ztrácí půdu pod nohama. Je tedy žena viníkem mužské krize identity? Tím, že po tisíciletí narovnála záda? Částečně ano, aby uspěla, a ona chce uspět, musí se chovat trochu jako muž-predátor, což není její přirozená role. To působí na muže tlumivě. Náhle už žena nechce být mírná a držet kolena u sebe a muž váhá na kousnutí odpovědět kousnutím. Máme je dobývat a usilovat o ně, když ony samy vše zvládají tak skvěle? Chránit je? Ano chránit je! Před jimi samými. Aby s vaničkou nevytlily i dítě. Aby nepřestaly být tím, co život nejen dává, ale i zkrášluje. Tím, proč je máme tak rádi a potřebujeme je. Aby zůstaly ženami. A zůstanou, když jim budeme říkat, jak jsou krásné a jak je máme rádi. Získat je na jejich genetickou podstatu. Pak rády zapomenou na nadzvukové stíhačky a manažerské posty.

Život s ženami

Život s ženami je něco tak nějak historicky daného a přirozeného. Žili s nimi už naši pradědové, dědové, otcové a to přece nebyli žádní hlupáci. Je nám s nimi zkrátka dobře a příznějme si, víc, než to. Jsme na nich životně a existenčně závislí. Vůbec nemám na mysli to, že nás musí matka porodit, vyplatit a řadu let nás vychovávat i zahrnovat láskou, aby z nás

vůbec něco bylo. I když už jsme hotovými, třeba i vysokoškolsky vzdělanými chlapy, nemáme vyhráno. Opájíme se sice svojí fyzickou silou a samostatností, ale přiznejme si, samostatné existence bez ženy jsme schopni pouze dočasně. Týdny, měsíce a jen ti nejlepší rok dva. Pak začínáme nezadržitelně chátrat a pustnout. Převážně studená strava se podepíše na našem zdravotním stavu, střídmější hygiena a absence žehlicího prkna pak i na našem vzhledu. Muže bez řádné ženské péče pozná žena na první pohled a později už i muži. Jen zdánlivě klidný, ale při bližším pohledu roztěkaný pohled z dvou až tří denního strniště vousů skrývaný za ledabylý úsměv. Již dávno z něho vyprchalo počáteční sebevědomí z nabyté svobody. Lehce pomačkaný oděv a prach na botách jen dokreslují postavu štvance, desperáta otloukaného životem. Žena totiž dává mužskému životu náplň a smysl. Dovedla by hravě zaplnit celý mužův bdělý i usínající stav, ale rozumná žena mu dopřeje i pár minut na jeho mužské koníčky. A muž je šťastný, neboť jeho život dostal pevný rámec a řád. Žádné zbytečné lelkování a povalování na gauči. Pod křehkou a jen zdánlivě nejistou slupkou jsou ženy totiž výbornými organizátorkami. Co je třeba udělat a jak to má být vědí, na rozdíl od nás, tak nějak instinktivně bez přemýšlení. Těch informací, kterými nás zahrnou. Ženu lze bez nadsázky zařadit mezi masová media, jakými jsou rozhlas, televize nebo tisk. „Říkala jsem ti už, jak dopadli Novákové s tou sedací soupravou?“. „Jistě miláčku, ale zatím jen třikrát“. Žena totiž dobře tuší, že opakování je matka moudrosti a že některé její informace po nás jen tak sklouznou. Aby informace zakořenila, musíte k ní mít totiž i náležitý vztah. Proto si tak dobře pamatujeme parametry a výkony limuzín a posledních modelů elektroniky. Zato značky parfémů jsou podstatně hůře zapamatovatelné, natož kabelky a oděvy. Ještě tak podprsenky a tanga, čím menší, tím kupodivu lépe. Snad vlivem prezentovaných modelů či jiných asociací. S takovými informacemi, tvrdošíjně odolávajícími zapamatování, ale hlavně pak pozdějšímu vybavení, mívám chronické potíže a nepříjemnosti v rodinném životě. Jako milující syn volávám pravidelně své rodiče. S maminkou poklábosím o počasí, novinkách a s tátou pak o počítačích. Maminka obvykle něco vzkáže i mé ženě nebo se na něco optá. Zavěším spokojen, že je vše v pořádku a život jde dál. A pak najednou jako blesk z nebe přijde osvětlení.... „Jo, miláčku, před čtrnácti dny jsem mluvil s našimi. Máš hned mamince zavolat, jestli máme ještě ten zbytek omyvatelné samolepící tapety. Upravují kuchyň a potřebovali by ji“. Žena se na mě většinou jen útrpně podívá a nevěřícně zakroučí hlavou. „Co ty prosím tě v tý hlavě máš“? No, co? Tak nějak normálně. Jen ty dečky, recepty, přísady a tapety to zkrátka nejsou. Věřte mi, nedělám to naschvál nebo z nějaké ledabylosti či zlovolnosti. Ale ženy si dovedou poradit. Proto když maminka něco chce, rovnou už řekne „Potřebuju se Vlastinky něco zeptat, tak si vezmi papír a poznamenej si to.....“. Je to rozhodně lepší, ale už jsem také takový papírek z kapsy vylovil i po týdnu. To jsme prostě celí my. Zřejmě nenapravitelní.

Itálie doma

Žena mě tuhle o víkendu ráno přivítala větou „Tak dneska bude u nás Itálie“. Zatrnulo mi a rychle jsem zpytoval své svědomí, co jsem mohl provést a na co jsem zapomněl. Nic mě však nenapadalo. Žena se našťástí usmála a povídá „No, dal jsi mi přece k vánocům tu velkou italskou kuchařku“. Ano, těžiště každého manželství se s lety postupně přesunuje z ložnice do kuchyně. Jistě k tomu přispěla i renovace kuchyně před pár lety. Její účel jsem zprvu vůbec nechápal a když řemeslníci zbourali stěnu mezi kuchyní a koupelnou, propadl jsem beznaději, že byt už sotva kdy může být tím útulným útočištěm. Ale když se nainstalovala nová kuchyňská linka, obložení keramikou, malý bufetový pultík a nové lino, musel jsem uznat, že nová kuchyň je krásná a pohodová. Žena v ní také čím dál tím raději vaří. A já jí a tloustnu. Těm dobrotám se prostě nedá odolat.

V zimních měsících vymyslela žena zajímavou víkendovou inovaci. V polední čas místo oběda jdeme na procházku do okolí Neratovic. Říká „Jinak se při obědě nacpeme a potom se nám nikam nechce. A víš, jak se hladovému tělu dobře odbourává nadbytečný tuk, kterým oplýváš?“ „Vím“, a proto nereptám a šlapu. Naštěstí je už jezevčice Lízinka dáma v letech a tak udává tempo. Ovšem studený vzduch a mrazivý vítr ji často povzbudí k neočekávaným výkonům. Budiž ženě ke cti, že po takové polární výpravě se oběda nakonec přece jen dočkám. Moje žena si oblíbila zejména italskou kuchyni. Jestliže kdysi byla jejím synonymem pizza, tak teď to jsou i desítky různých těstovinových specialit. Teplých i studených těstovinových salátů. Postupně jsem vzal na milost chuť oregana a zamiloval si tu středomořskou paprikovo-česnekovou příchut'. Žasnu nad tvarovou a někdy i barevnou fantazií italských těstovinových designérů a uměním své ženy. Vím, že když těstoviny, tak jediné Panzani, protože ty nikdy nelepí. A také, že kečup si na takové dobroty může dávat jen nelatinský barbar. Vím, co je mozzarella, mascarpone, ricotta a zvykl jsem si na ostřejší chuť parmazánu. Dokonce sušíme v létě i rajčata. Jsou výborná, aromatická jen tak k vínu nebo pak naložená v olejovém nálevu. Ale nejsme nekritičtí italoofilové a ty dobroty klidně zapíjíme kalifornským nebo moravským vínem nebo i českým pivem. Takže Itálie doma se nebojím, ba naopak vítám ji. Stejně tak Čínu, Thajsko nebo jinou část světa.

Jak na mě zbylo pečení drůbeže

V období zaslepené zamilovanosti před svatbou a v líbáncích jsem neprozřetelně přiznal, že umím upéct kuře na karí. V mladistvé pýše a nerozvážnosti jsem to dokonce několikrát dokumentoval skutkem. Není tedy divu, že pečení kuřat pak tak nějak automaticky vždy zbylo na mě. Postupně se to rozšířilo na veškerou drůbež. Žena až podezřele vehementně chválila mé výtvary. Naštěstí jsem si včas uvědomil nebezpečí a tak z dalších kulinářských dovedností jsem přiznal potom už jen čaj. Přesto mě neminula dvakrát v životě i kompletní příprava svíčkové. Semlelo se to vždy na chlup stejně asi v pětiletém odstupu. Žena si připravila maso na nedělní svíčkovou a v zápětí ji sklátila silná viróza s teplotami kolem 39 °C. Nezbyvalo, než abych nastoupil já a svíčkovou uvařil. Samozřejmě mě bolely nohy, jak jsem stále chodil pro rady do ložnice za nemocnou. Nakonec to dopadlo dobře, ale kupodivu, více problémů jsem měl s přípravou těsta na knedlíky a jejich vařením, než se samotnou svíčkovou. Svíčková byla výborná, alespoň žena mě o tom vehementně ubezpečovala. Jinak manželka byla od začátku výbornou kuchařkou a přechod od maminčiny vynikající kuchyně jsem nijak nezaznamenal. Ona si to ale nemyslela a měla neustále obavy a tendenci se podceňovat. Možná i proto, abych ji ujišťoval o opaku, což jsem upřímně a často činil. Konec konců, nejprůkaznější byla moje stále narůstající váha. To, že pečení drůbeže bylo jako „chlapská záležitost“ ponecháno mně mělo i jisté racionální jádro. Žena se jako mladé děvče dost ošklivě opařila horkou vodou a od té doby měla k troubě a horkému respekt a nerada s ním manipulovala. A tak jsem pekl kuřata a občas i kachny, husy či krůty. Trvalo to několik desetiletí a zachránilo mě až pořízení horkovzdušné trouby a možná i to, že kuře na karí se rodině postupně přejedlo. V horkovzdušné troubě se peče přece jen trochu jinak a dietněji a manipuluje se s ní snáze. A to mi umožnilo přesvědčivě tvrdit, že tomto podivném zařízení bych kuře rozhodně zkazil, což by bylo škoda, když jinak v ní žena připravuje tak výborné vepřové pečeně i kuřecí stejky. Tak jsem se k stáru stal zase konečně jen konzumentem drůbeže.

Ženy a květiny

Žena a květina tak nějak patří k sobě. Jako dva estetické vrcholy fauny a flory. Kterou z žen nepotěší kytice k narozeninám, svátku, Valentýnu a možná ještě víc jen tak. Ženy si darované květy dlouze prohlíží, s péčí je aranžují do vázy a hledají pro ně to nejvhodnější místo. Dostávají je rády, nejen pro krásu samotných květin, ale ještě více pro to, že si na ně někdo vzpomněl a chtěl je obdarovat. Květiny mají navíc tu výhodu, že obdarovanou tento dar nijak netíží. Není to pro ni jakýkoli závazek, jen milá pozornost. Živým ženám se dává vždy lichý počet květů, tak pánové pozor na faux pas, zejména u tchyně. Neznám ženu, která by odmítla květinu, dokonce ani, když je na její pyl alergická.

Spojení „žena a květina“ ostatně patří mezi základní metafory literatury, podobně jako „spánek a smrt“, „hvězdy a noc“ nebo „čas a řeka“. Skutečně k málo čemu má žena tak vřelý a nostalgický vztah jako ke květinám. Snad pak už jen k svému oblečení, doplňkům a některé k svému tělu. Všechny pak k penězům. Dotek ženy a květiny vyvolává obdobné asociace, tedy aspoň u těch romantičtějších. Proto obdarováváme ženy květinami, ať už se jedná o manželky, milenky nebo matky. Zatímco u dvou posledně jmenovaných s květinou nikdy nepochybíte, u manželky musíte být poněkud opatrní. Pokud nenosíte ženě květiny pravidelně, tak vaše zjevení se večer s pugetem může vyvolat spíše podezření a dotazy. Také mezi odezněním hádky či nedorozumění musí proběhnout určitá inkubační doba, aby květina splnila svůj účel. Jinak se dočkáte spíše jizlivého „Chtěl by sis to žehlit, co? Ale měl by ses nad sebou spíš zamyslet“. Také nejde jen o to ženě květiny přinést, ale umět ji je dát. To je tím důležitější, čím řidčeji je nosíte. Můžete začít třeba takhle... „Jak jsem dnes šel utahaný z práce, tak jsem si najednou uvědomil, jak moc se na Tebe těším, jak Tě kvůli tomu novému projektu zanedbávám a přitom Ty jsi to nejlepší, co mi život dal. Vím, žádná květina to nedokáže adekvátně vyjádřit, ale přes to jsem to zkusil“. Vaše prohlášení by mělo obsahovat prvky kajícínosti a ujištění, možná i příslibu. Jistě, jsme jen muži a tedy tvorové chybuující a proto květina je ideálním prostředkem jak tyto chyby aspoň částečně napravovat.

Pokud to s vámi dojde tak daleko, že budete cítit nutkavou potřebu nějaké ženě poslat třeba 101 růží, pak je vhodnější ji tuto kytici nechat poslat nějakou specializovanou firmou. Muž balancující s plnou náručí květin vypadá směšně a je lepší, když je směšný poslíček, než vy. Jistě jsou i výjimky. Když rockerce nebo motorkářce v kůži přinesete květinu, můžete se dočkat i nefalšovaného údivu a výroku „Tys upad? Seš nemocnej? Kdybys radši sehnal jointa“. Ale ani to by vás nemělo odradit. I ona z toho jednou vyroste a geny se prosadí. Naše babičky (a možná i dědečkové) se ještě vyznaly v tzv. květomluvě a každá květina sdělila obdarované něco jiného. S tím si našťestí už nemusíme lámat hlavu. Jednak by tomu dnešní ženy už stejně nerozuměly a pak je lepší, když jim to řekneme sami.

Dovětek: Ženy nemají vřelý vztah jen ke květinám, ale většinou k celé floře. Proto se tak rády nechávají vodit do zahrad a parků. Když dosáhnou zralejšího věku, pak zhusta i zahrádkaří. Aspoň ta moje ano. Jak začne koncem února zimě ubývat sil, objevují se na parapetech našeho bytu různé šuplíčky a kelímky zahalené ve folii. Jsou úhledně popsané cedulkami a když v nich začne klíčit ta zelená drobotina tak pečlivě rosené a větrané. Hektické to bývá na rozhraní března a dubna, kdy už slušně vytáhlé rostlinky je třeba otužovat a zvykat na sluneční paprsky, ale noční chlad, nezřídka klesající k nule, by byl pro ně smrtící. To se každé ráno a večer opakuje rituál vyhánění truhlíků a květináčů na pastvu a večer zase náš fyto-ovčák láskyplně rostlinky uloží do tepla bytu.

Když ženu sklátí nemoc

Životodárnou roli ženy si člověk nejvíc uvědomí vždy, když žena onemocní. Poznamená to totiž ihned chod rodiny, naruší zaběhlé stereotypy. Nejen, že je náhle méně jídla, to přece pozorný muž dokáže přehlédnout a z obchodů přinášet, ale náhle rychle mizí i čisté košile, ponožky, slipy i nádobí. Já to řeším tak, že vyhlásím výjimečný stav. Začne se používat jeden hrnek, jeden talíř na osobu s povinností ihned ho po sobě umýt no a intervaly nošení prádla se také příslušně prodlužují. Stoupá spotřeba deodorantů. Ke slovu přicházejí předvařené potraviny, nejlépe instantní. A pak obložené chleby, které mám rád i v dobách normálních. Žena to vše pozoruje z gauče, kde dlouho nevydrží a místo aby se plně věnovala hojivému procesu a rekonvalescenci, snaží se v nestřežených chvílích proniknout do kuchyně a tam něco uvařit. Marné je moje ujišťování, že na párkách klidně ještě 14 dní vydržím. Pokud se mi ji podaří opět zahnat do pelíšku tváří se znuděně, vzdychá a říká „Mě už to tu vůbec nebaví“. Následuje moje přednáška, že náprava zdravotních neduhů není k pobavení člověka, ale holá nutnost, aby zas člověku mohlo být dobře, která se ovšem vždy mine účinkem. Pro člověka, který musí každý den v šest ráno vstát a spěchat do práce je nepochopitelné, že si někdo může nevážit povalování se v posteli. Zvlášť, když si u toho může číst nebo se dívat na TV. S vděčností dodnes vzpomínám na krásné časy po zápalu plic nebo operaci žlučníku. To žena má pocit, že i ta nejlítější nemoc by měla být zaléčena do dvou, maximálně tří dnů. Nucená nečinnost jítí chuťovou fantazií. „Dala bych si pohár se šlehačkou nebo palačinku s jogurtem a ovocem“. „Hmmm“. „No, tak mi namaž aspoň rohlík s máslem a džemem“. Rozumná přání se ji snažím ihned splnit. Konec konců naplňuje mě mužskou pýchou, že navzdory čtyřdennímu ženinu ochoření rodina mou zásluhou stále žije. Ovšem dlouhodobou neschopnost natož trvalou invaliditu si nedovedu představit. Naštěstí ženy jsou stvořené odolná a houževnatá. Nakonec se vždy otřepou a zase vzchopí. Možná i s vědomím toho, že po měsíci výjimečného stavu by domácnost už nedaly dohromady.

Ženy a sex

Dlouho jsem se tomuto sice přirozenému, ale ožehavému tématu vyhýbal. Ale léta běží a později by se mi o tomto tématu psalo jen hůře a hůře. Navíc málokde je generalizace tak ošidná, jako v této oblasti. Na jedné straně je stále ještě tabuizovaná ale na druhé straně se v ní každý cítí být expertem podobně jako v hospodě přes politiku a fotbal. K ženám sex rozhodně patří, podobně jako květiny. A ženy k sexu jakbysmet. Konec konců, co by to bylo za sex bez žen? A ženy to velmi dobře a velmi brzy vycítily. Sex si nejen užívají, ale i využívají. Dovedou ho umně použít jako platidlo, ale i ve fázi trestání, usmiřování či přesvědčování. Konec konců kde muž snáze kývne na novou kabelku nebo kožich? V zahřátém pelíšku nebo při mytí nádobí? Snadno objevily, že alespoň v určitých etapách života jsou muži na sexu mnohem více závislí, než ženy. Neberou to jako vydírání, spíše jako férovou směnu – něco za něco. Konec konců jejich postoj k sexu do značné míry určujeme my muži. Svou pozorností, galantností a pomocí v domácnosti. Je dokázáno, že odpočaté dobře naladěné ženy většinou večer nikdy nebolí hlava na rozdíl od těch uštvaných, které odmítají ještě další šichtu. Ženy jsou stvořené romantická a chtějí být dobývány a získávány. Tak jako neotesanec neuspěje vyzváním ženy k tanci slovy „Nepůjdem si protáhnout kostry?“, musí muž, který pojme záměr na vášnivý večer začít s předehrou hned po návratu z práce, ne-li již zrána. Dávat své ženě najevo jak ji to dnes sluší, uvítací polibek je samozřejmostí. Ještě několikrát by se měl zmínit, jak moc se na společný večer těší. Žena na takovou předehru zpravidla reaguje výbornou večeří. To je příležitost vytáhnout svíčky a lahev dobrého vína o správné teplotě, které by měl mít roztoužený muž vždy po ruce. Žena se možná pochlubí novým sexy prádélkem. No a teď už by to mohl zpackat jen vyložený břídil. Ale i takoví jsou mezi námi. Stačí jedna dvě nevhodné poznámky, nereagovat dostatečně

předvídavě a nadějná atmosféra se beznadějně rozplyne. Pak je každá rad drahá. Někdo volí studenou sprchu, jiný dlouhou procházku v dešti.

Příroda je v této oblasti poněkud pot'ouchlá. Jestliže mladí muži nahánějí a přemlouvají mladé dívky a ženy tu s větším či menším úspěchem, avšak neutuchajícím zájmem, tak v průběhu života se zpravidla tato situace zvolna obrací. Ženy se postupně probouzí a v milování nacházejí zalíbení, zatímco muži si mezi tím oblíbili fotbal, televizi, pivo a gauč. Ty emancipované ženy to často vezmou do svých rukou a nezdárka to pak končí i kategorickými výzvami „Václave, v pondělí jsi měl fotbal, včera TV a pivo a gauč po všechny dny. Tak nezapomeň, že dneska je čtvrtek!!“. Ty nesmělejší se trápí nebo si najdou milence.

Ženy mají rády tajemno a své tělo halí do závoje erotogenních zón a bodů. Dva body B nahoře najde i nezkušený milenec, ale body K a G vyžadují zkušenost. Těm méně průbojným mohou pomoci i publikace typu *Intimní zeměpis*. Rozhodně si však zmíněné body neplet'ete s dálkovým ovladačem TV.. Jen citlivý muž dovede zabrnkat na všechny ženiny struny a rozehrát potřebnou symfonii na mistrovský nástroj, jakým ženino tělo bezesporu je.

Sex, to však nejsou jen radovánky. Tak štědrě velkomyslná zase příroda není. To se nám jen snaží okořenit zachování rodu. Někdy chceme rod zachovat jindy spíše ne a tak nás čekají různé patálie s antikoncepcí, případně u těch čipernějších i s pohlavními chorobami. Ženy, na rozdíl od mužů, v sobě mají skryt jeden časovaný jev, zvaný biologické hodiny. Emancipovaná mladá žena může být manažerkou, úspěšnou sportovkyní nebo modelkou, ale kolem třicátky se najednou začne více a více ohlížet za kočárky, chválit ta rozkošná miminka svých kamarádek a ráda se probírá dětskými oblečky. Často si jen tak sedne a zjihlýma očima se dívá do dálky. Toto období má výhodu, že ji muž do sexu náhle nemusí nutit, spíš naopak se množí dotazy „a vzala sis tu pilulku“? To víte, že ne vzala. Žena se chce stát matkou a konec konců je to možná její nejzákladnější poslání. Tak jí v tom nebraňte a pomáhejte ze všech sil. Ano přinese to s sebou obtížnější devítiměsíční, více méně abstinenci období a neuvěřitelný zmatek, když se ten malý drobeček narodí, ale ta radost z něho naplní hrdostí i otcovská srdce a konec konců v tom shonu po narození není na sex dlouho ani chuť.

Žena naplní svou touhu být matkou a sex se pro ni znovu stane příjemnou stránkou života, jako třeba dovolená u moře, ples v nové róbě nebo hostina v zámecké restauraci. Časem se stává gurmánem a nespokojí se jen tak s nějakým fast-foodem. A o toto potěšení ji nepřipraví ani další úskalí, které před ni příroda klade – přechod. Rozumná žena se přes něj přenesení s grácií, návaly horka upraví medikamenty a jede dál. Protože další kapitola je už o něčem jiném – o stáří.

Ženy (i muži) a stáří

Jediným tvorem, který dělá se svým skutečným věkem tajnosti je žena a věk hraje v jejím životě důležitou roli. Nic nedá na přirovnání s vyzrálým vínem a zkuste říct, ženě, že je lahodná jak pozdní sběr. Někdy tuto citlivost nechápeme a dopouštíme se neuvědomělých reakcí. Možná i proto, že muži mají před ženami jistou výhodu v tom, že to, co nevypadalo nijak vábně ani v mládí, neirituje na to ani pohled po letech. Muži vědí, že je marné zakrývat pleš, vrásky nebo šediny či pivní břicho. Ne tak ženy. Ty jsou schopny uživit obrovský kosmetický průmysl a jsou neúnavné v aplikaci jeho produktů, diet, vědeckých i pokoutních rad. Pohříchu většinou s kladným výsledkem. Je nebetyčný rozdíl, kdy ženy po prvním rozespalem, mžouravém pohledu do zrcadla po ránu často zamumlají „No, neznám tě, ale umeju tě“ a výsledkem s kterým vyjdou z koupelny po jedné až dvou hodinách. Ženy si dobře pamatují, jaký zájem budily jako mladé a půvabné a chtějí, aby to tak bylo navždy. Konec konců vždyť my je v tom podporujeme a chceme je mít krásné. Pro mnoho mužů je překvapením, že ženy mají i duši. Ženy mají nevýhodu, že část svých nejlepších let stráví

rozením dětí a pak jejich vypipláním. V dobách, kdyby sklízely zaručené společenské úspěchy, se zabývají sháněním zlevněných papírových plen, mícháním sunaru či vařením nejrůznějších kašiček, později sháněním oblečků, školních pomůcek a psaním úkolů. Dělají to s radostí nebo větší či menší odevzdaností a pak přichází doba, kdy by chtěly vše dohnat. Nejsou hloupé a tak vědí, že po dvou, třech dětech není vše jako dřív. Proto potřebují mužovu podporu. Muž by měl zapomenout na jakýkoliv realizmus a na otázky typu „nezdá se ti, že mám nějak moc velký zadek, břicho... (dosad' nejrůznější části těla)?“, odpovídat pevným přesvědčivým hlasem „kdepak miláčku, jak tě to mohlo napadnout?“. V oboustranném zájmu zde není jakákoliv upřímnost na místě.

Ale čas je neúprosný a příkrade se i čtyřicítka. Dodnes žena ráda vzpomíná na jednu starší kolegyni, zdravotní sestru, která s úsměvem říkala: „Jo, holka, každá ženská si musí po pětačtyřicítce vybrat – buď hladkou tvářičku, nebo štíhlý zadek“ (tedy ona to říkala mnohem jadrněji). A to je svatá pravda navzdory tomu, že do hry vstupují i plastičtí chirurgové se svými liposukcemi a liftingy. Mohou pomoci vyhrát nějakou tu bitvu, ale ne válku.

Konec konců stáří není něco, na co by se lidé těšili. Je to nutné zlo jak pro ženy, tak pro muže. Naštěstí naše „já“ nás celý život vnímá tak nějak podobně spíše s velkou setrvačností a tak stáří na nás dolehne jen tak, jak mu to dovolíme. Jistě, střádáme si neduhy, manuální zručnost se pomalu vytrácí a všechno trvá o něco déle. Ale zato máme spousty zkušeností a vzpomínek a ty mohou postupně nahradit pomíjivou fyzickou krásu. Takže stáří nechme za dvěma, ať si tam klepe.

Ženská logika

Již mnoho staletí se muži snaží pochopit ženskou logiku. Zabývali se tím i vynikající mozky, ale jediného, čeho dosáhli, je řada více či méně vtipných citátů o ženské logice. Obávám se, že je to tím, že tam žádná logika prostě není. Logika předpokládá něco pravidelného, předvídatelného a opakovatelného. A to jsou pojmy na hony vzdáleny ženskému myšlení. Někteří říkají, že „ženská logika“ je spíš estetickou kategorií. Muž si totiž musí napřed vyzkoušet všechny varianty a pak teprve použít tu nejlepší. Zatímco žena se krátce zamyslí a pak udělá jeden jediný pokus a ten prostě funguje (nebo taky ne, v tom případě k tomu pustí muže, aby zkoušel to svoje). Je pravda, že někteří z nás odkaz na ženskou logiku zneužívají v situacích, kdy jim dojdou argumenty. „Víš miláčku, chci tam mít jen tu poličku a ne ty ošklivé držáky. Ty už si nějak poradíš“.

Ani nezkoušejte vyrukovat s argumentem, že dějiny civilizace, pokroku, vědy a umění až na výjimky dláždili vesměs muži. I průměrná žena vás s úsměvem usadí. „No jo, to se vám to bádalo a vymýšlelo, když jsme vás obskakovaly, vařily, praly a vychovávali vaše děti“. Možná sami pak cítíte, že vymyšlení civilizace bylo vlastně jen takové „hraní si“ a skutečný život šel někde vedle. Konec konců muži mají za sebou tisíciletou tradici ve vzdělávání se, kdežto ženy pouze stoletou. Jejich krása je i v iracionalitě a v té roztomile bojechtivosti. Jemný feministicky nádech říká, že přece nebudu dělat to co ty chceš a co si myslíš, ze udělám, protože já už jsem si svou představu udělala. Přes všechny tyto paradoxy je logika, kterou se řídí domácnosti, logikou ženskou, to si přiznejme, byť jsme hlavami rodin formálně my. Jenomže s každou hlavou kroutí nějaký krk. Ano, názory na invazi do Iráku a hladomor v Súdánu nám blahosklonně přenechávají, když vybírají nový koberec, nábytek, dovolenou.

To, že ženská logika umí být rafinovaná, dokazuje krásný úryvek, který jsem našel na netu: „Jedu autobusem. Autobus je přeplněný, takže vzdám ražení lístku a chci poprosit pani přede mnou, aby mi ho orazila. Ale jak ji nejlépe oslovím? Budu ji tykat anebo vykat? Na

předposlední zastávce nevystoupila, takže jede až k nám na zastávku poslední. Pořádně si ji prohlídnu. Má sebou láhev vína, takže jede určitě k nějakému muži. Ta láhev vína není zrovna z nejlevnějších, takže to musí být hezký muž. U nás jsou ale jen dva hezcí muži - můj manžel a můj milenec. K mému milenci nemůže jet, protože tam jedu já. Takže jede k mému muži. Můj muž má dvě milenky - Katrin a Andreu. Katrin je na dovolené. Já: „Andreo, můžeš mi prosím orazit lístek“? Andrea: „Známe se“?

Jestli ženám možná chybí trochu logiky, tak jim na druhé straně zase přebývá intuice. Ženy totiž dokonale vnímají široké spektrum podvědomých signálů. To jim umožňuje vycítit nebezpečí či faleš. Jak říká prof. Vyskočil: „Jakmile vejdou do místnosti plné nových a neznámých lidí, začnou mapovat řeč jejich těla, tón hlasu, skryté významy slov a do deseti minut mají poměrně přesný přehled o tom, že se tady odehrává skrytá bitva o pozice (v novém zaměstnání) nebo je pohoda a támhlety dvě holky balí toho chlapa v hnědé košili (na kurzu angličtiny)“.

Taky se vám zdá, že ženy se snadno uráží? A my v polovině případů nevíme, čím jsme se jich mohli proboha dotknout, zatímco v té zbývající půlce to víme zatraceně dobře. Stačí trochu nepozorná nebo nedbalá odpověď, mužsky přímé vyjádření názoru nebo rádobyvtipná poznámka. Pak čelíme zdi ostentativního mlčení a ignorace nebo naopak slzám podle naturelu nebo okamžité nálady našeho protějšku. Nejhorší je, že naše odpovědi se transformují na rovinu „Kdybys mě měl opravdu rád, tak bys nikdy nic takového nemohl říct“. Nepokoušejte se je v té chvíli slovy přesvědčit, že se mýlí. Musíte použít mimoverbální prostředky komunikace, ale i tak je okamžitý úspěch spíše věcí náhodného štěstí. Ženy totiž mají utkvělou představu, že muž musí dostat čas, aby si každý takový svůj prohřešek mohl uvědomit, zpytovat svědomí a pak teprve projevit upřímnou lítost. Ale doba vyhnanství nebývá zpravidla drakonická. Žena totiž odstavením od komunikace i lože trpí mnohem více než my a koneckonců chce slyšet, že ji stále máme rádi a že jsme to tak nemysleli. Proto bývá usmírování tak sladké a rychlé. Nicméně ženy nejsou schopny si zapamatovat, že správná otázka zní „Jak moc mě máš rád?“, ale „Nemáš hlad?“.

Čím víc o ženách přemýšlíme, tak tím více je zřejmé, že ženy se nemáme snažit pochopit, ale milovat je. Tak to tedy činme!

Obsah

Vše, co jsem v životě potřeboval vědět, mi pověděla má žena	1
Když si chce žena povídat	1
Pro klid jídelního stolu	1
Ach ten věčný neklid	2
Opouštění bytu	3
Jak poznat jejich přání	4
Jak jsme začali chovat kožešinové zvíře.	5
Sváteční rituály	6
O mimoverbální komunikaci	7
Když žena začne vyprávět	7
A jací jste vy?	8
Kdo za to může?	9
Lucie a Lízinka	9
Provizoria	10
Ženy a automobilizmus	11
Mužská a ženská role	12
Život s ženami	12
Itálie doma	13
Jak na mě zbylo pečení drůbeže	14
Ženy a květiny	15
Když ženu sklátí nemoc	16
Ženy a sex	16
Ženy (i muži) a stáří	17
Ženská logika	18